

Preek over Matteüs 28:5-6

- Neede, 31 maart 2024
- Kees van Dusseldorp
- Pasen!

Thema: Wees niet bang...

ELB 411 Jezus leeft in eeuwigheid
mededelingen

aansteken paaskaars

votum en groet

ELB 374 O Heer, mijn God

leefregels: 1 Petrus 1:3-8 & 2:1-9

kyriegebed: Heer, ontferm u

ELB 203 Genade zo oneindig groot

lezen: Matteüs 28:1-15

lezen: Openbaring 1:12-18

NLB 624 Christus, onze Heer, verrees

kindermoment

preek over Matteüs 28:5-6a

GK 177 Heer, u bent mijn leven – geloofsbelijdenis

dankzegging en voorbede

collecte

ELB 132 U zij de glorie

zegen

Gemeente van Christus,

#1

Dit is toch vreemd? Als je een bekende tegenkomt, zeg je dan als begroeting 'wees niet bang!' Nee, je zegt 'hallo', of 'goedemorgen', of 'leuk je te zien!'. Als iemand zegt: 'wees niet bang', dan denk je: 'Huh, wat is er aan de hand?'

Als christenen elkaar begroeten op Paasmorgen, zeggen ze dan 'Wees niet bang!'. Dat klinkt niet heel feestelijk. Nee, ze zeggen: 'Halleluja, de Heer is waarlijk opgestaan'. Dat is wereldwijd de Paasgroet. En terecht.

Als je een paar dagen weg bent geweest en je komt weer thuis, zeg je dan: 'Wees niet bang, ik ben er weer!'. Dat zou wel wat vragen oproepen. Nee, je zegt: 'Dag lieverd, ik ben er weer, fijn dat ik je weer zie!'.

Maar als de engel bij het graf van Jezus zich vanaf de grafsteen tot de vrouwen richt, is dit het eerste wat hij zegt: 'Wees niet bang!'.

En als Jezus even later de vrouwen zelf opzoekt, is het ook het eerste wat Hij tegen ze zegt: 'Wees niet bang!'.

'Wees niet bang...' Vind je dat niet een beetje een vreemde begroeting op de mooiste morgen van de wereld, de morgen dat Jezus uit de dood is opgestaan? Eerlijk gezegd, heb ik er zelf altijd overheen gelezen. Ik heb het vooral opgevat als 'Schrik niet, maar er is iets bijzonders gebeurd'. En daarna komt de Paasboodschap: 'Jezus leeft!' Maar nu viel het mij op. Het is het eerste woord van zowel de engel als van Jezus zelf. 'Wees niet bang'. Toen ik dat verder uitzocht en erover nadacht, kwam ik tot de conclusie dat in dat woord 'Wees niet bang' ongelooflijk veel kracht en goedheid zit. Alle blijdschap en feestelijkheid van Pasen knalt in deze begroeting eruit. Voor mensen die midden in het leven staan en voor mensen die bij de grens van het leven komen. Voor mensen die sterk en gezond zijn en voor mensen die lijden onder ziekte en verdriet. Voor mensen die genieten van de wereld en voor mensen die geen kant op kunnen. Voor mensen die beschadigd zijn en voor mensen die beschadigd hebben. 'Wees niet bang!' Dat is de boodschap van Pasen. Als de Heer dat als eerste zegt tegen de vrouwen en de leerlingen op Paasmorgen, dan is het de moeite waard om erbij stil te staan. Bemoedigt Hij ook ons daarmee? Wat betekent dat dan?

#2

Waarom er zoveel inhoud in dit woord zit? Alleen al, omdat deze uitspraak 'wees niet bang' zo ontzettend vaak in de Bijbel voorkomt. Het is iets wat God heel vaak tegen mensen zegt. Of rechtstreeks, of door Jezus, of door een profeet of een apostel. Ik heb me laten vertellen dat het rond de vierhonderd keer in de Bijbel voorkomt. Drieëndertig teksten heb ik ingevoerd en er een woordwolk van gemaakt. Kun je die woorden 'wees niet bang' vinden? (vingers?) Best indrukwekkend vind ik, zo'n woordwolk. Voortdurend, op allerlei momenten en manieren zegt God tegen mensen: 'Wees niet bang!'

Wat zegt dat over ons mensen? Dat wij bange wezels zijn? Dat er altijd wel iets is om bang voor te zijn? Dat er altijd en overal angst in ons hart leeft? Dat doet toch geen recht aan de mensen die met vertrouwen hun weg in het leven gaan? Mensen die genieten van het goede. Mensen die zich moedig inzetten voor recht en vrede? Zulke mensen zijn er toch ook? Zulke momenten kent iedereen toch ook? Zijn wij angstige wezens?

Ja en nee. Nee, het is niet waar dat we altijd bang zijn en uit angst reageren. Gelukkig niet. Er is ook vertrouwen, plezier en moed. De ene keer wat meer dan de andere. Tegelijk is het antwoord ook 'ja'. Diep in ieder mens ligt angst. Angst om ziek te worden of dood te gaan. Angst om afgewezen te worden. Angst om je te binden. Angst voor het onbekende. Angst voor mensen, voor de toekomst, voor jezelf. Angst voor God, om je Schepper te ontmoeten. Zulke angst ligt verstopt onder de oppervlakte en ben je jezelf vaak niet bewust. Maar het stuurt wel je handelen aan. Het maakt deel uit van ons menszijn. Sinds de mens de band met God heeft doorgesneden, is angst een schaduw die er altijd is. Sinds zonde en dood in mensenwereld een vaste plek hebben gekregen is er altijd wel iets waar je bang voor kunt zijn. Of iemand. Vaak is er best een goede reden voor angst. Of is er een duidelijke aanleiding voor. Door wat je hebt meegemaakt. Of wat je ziet. Tegelijk is angst een gif dat ons leven en onze relaties verziekt. Dat mensen tot slechtheid, egoïsme, onrecht en agressie aanzet. Dat onze wereld kapot maakt.

'Wees niet bang!' Het staat ongeveer vierhonderd keer in de Bijbel. Waarmee God niet alleen de angst wegneemt die mensen op dat moment aanvliegt. Maar ook de angsten die mensen onbewust in de greep hebben.

Nu kun je dat wel zeggen 'wees niet bang!', maar dat werkt natuurlijk alleen als iemand dat zegt die het overzicht en de power heeft om de oorzaak van je angst weg te nemen. Of om je te beschermen tegen datgene waar je bang voor bent. Als een collega tegen je zegt: je hoeft niet bang te zijn dat je een tumor hebt of de dokter zegt dat tegen je, dan maakt dat nogal verschil. In de Bijbel is het God, die het tegen ons zegt. De Vader die alles in de hand heeft. De Zoon die zich voor ons gegeven heeft. De Geest die overal aanwezig is. Als die God zegt: 'wees niet bang', dan heeft dat kracht.

Waarom het zo vaak in de Bijbel staat? Omdat wij het steeds weer moeten horen? Omdat in elke concrete situatie angst weer een nieuwe kop opsteekt? Omdat een mens steeds opnieuw bemoediging nodig heeft? Omdat we maar zo beperkt leven in de rust, de kracht en het vertrouwen dat God geeft? In ieder geval kun je leren van elke keer dat je het leest. Met als brandpunt het 'wees niet bang' van de engel en van Jezus op de Paasmorgen, de mooiste morgen van de wereld. Laten we eens luisteren wat de Heer zegt.

#3

Daar staan de vrouwen. Hun hart is uit het lijf gerukt. Hun Heer is vermoord aan het kruis. Hun hoop en verwachting zijn de grond in geboord. Hun houvast is weggefallen. Jezus is dood. Ze gingen 'kijken naar het graf', schrijft Matteüs. Om de harde realiteit tot zich te laten doordringen. Omdat ze thuis geen rust hadden en ze tot niets anders konden komen. Om het lichaam Jezus verder te verzorgen en zo nog iets van hun liefde aan Hem te bewijzen. En misschien iets van zijn liefde voor hen weer in hun herinnering op te roepen. Om hun verdriet met elkaar te delen. In diep verdriet moet je niet alleen zijn als het kan. Of zijn ze daar, omdat ze – tegen alle verwachting in – hopen op een wonder?

Maar als ze aankomen, is de grafsteen weggerold. Het graf is leeg! Wat moeten ze met een leeg graf? Als zelfs zijn lichaam er niet meer is. Dan is er geen enkele plek meer waar ze heen kunnen gaan om iets van hem te vinden. Geen enkel tastbaar bewijs dat Hij er geweest is. Hij is gewoon verdwenen. Alsof hij uitgedumd is. Zelfs het kleinste sprankje hoop verdwijnt in deze leegte. Wat deze vrouwen overkomt, raakt aan de angst voor het 'niets'. Er is geen waarheid meer, geen recht meer, geen toekomst meer, geen leven

meer. Niets heeft meer betekenis. Dan kun je wegzinken in wanhoop. Of in volstrekte leegheid.

Dan helpt er maar één ding: Een antwoord uit de hemel. 'Wees niet bang', zegt de engel. God heeft de verbijstering van de vrouwen gezien. Het leed van de dood gepeild. De angst voor de leegte. En Hij tilt hen eruit. 'Wees niet bang. Hij is niet hier in het graf, want Hij is opgewekt. Kom maar kijken: hier heeft Hij gelegen. Maar nu is Hij al weer aan het werk. Hij is niet dood, maar Hij leeft!' Het is een totale omkering van hun gevoel. Als het geen engel was die het zei, als God het niet zelf is die het zegt, zou je het nooit geloven. Hoe kan dat nu? Dat iemand die gestorven is, drie dagen later weer aan het werk is? Het kan ook niet. Maar het gebeurt wel. Het is gebeurd. Dit is niet wat wij normaal vinden. Maar God is niet gebonden aan wat wij normaal vinden. Jezus is niet dood, Hij leeft! Het is gebeurd. Veel mensen hebben Jezus daarna ontmoet en gesproken. En Hij blijft actief op aarde. Ook vandaag ontmoeten mensen Jezus. In hun geloof, in hun gebed, in een droom, in een geloofsgemeenschap, in een ander mens. Ook vandaag volgen mensen hem. Met hun woorden, hun aanbedding, hun liederen, hun levenspraktijk.

Dat is wat Pasen doet. Je wereld gaat op de kop. De dood heeft niet het laatste woord. En dus heeft de angst voor de dood niet de grootste kracht. En hoeft angst voor ziekte, voor verlies, voor afscheid je niet alle grond onder de voeten weg te slaan. Hoe moeilijk die weg ook is. En hoe verschrikkelijk de situatie ook kan worden. God ziet de verbijstering. Peilt de angst voor dood en leegte. En zegt: 'Wees niet bang. Het graf is leeg. Jezus is opgewekt uit de dood. Er is leven en toekomst. Want Hij is aan het werk'.

#4

'Wees niet bang'. Eerst zegt de engel het tegen de vrouwen. Even later zegt Jezus het zelf. Er ligt nog veel meer kracht en vrijheid in die woorden! Als de bewakers bij het graf de aardbeving voelen, de engel zien en verblind raken door het licht, beven ze van angst en vallen ze als dood neer. 'Maar jullie hoeven niet bang te zijn' zegt de engel. Jullie. In tegenstelling tot de bewakers die als dood neervallen op de grond. Zo reageren mensen als ze iets van God zien. Van zijn glorie. Als de Heer zelf verschijnt. Of een boodschapper van Hem die zijn uitstraling niet verbergt. Want vergis je niet: God is niet door mensen bedacht. God is niet de conclusie van onze redeneringen, de projectie van onze verlangens of de oplossing voor wat wij niet kunnen. God is God. De Schepper van deze wereld. Veel groter dan de wereld. Van een andere categorie dan wij. Hij heeft mensen bedacht. Als Hij zich laat zien, dan vallen wij als dood op de grond. Wie kan zijn licht verdragen? Wie kan bij zijn heerlijkheid overeind blijven? Geen mens. Bij zijn macht voelen wij onze kleinheid. Bij zijn heiligheid zijn wij ons bewust van onze viesheid. Bij zijn wijsheid ervaren wij onze beperkingen en kortzichtigheid. In ieder mens leeft angst voor de eeuwige God. En daar is reden voor. Zeker sinds de mensheid die God de rug toekeert en voortdurend schoffeert door het onrecht dat we doen en de afgoderij die we plegen.

'Wees niet bang, jullie' zegt de engel. 'Jullie zoeken Jezus toch?' Horen we dat goed? Wie Jezus zoekt, hoeft niet bang te zijn voor God? Dat hoor je inderdaad goed. Wie Jezus zoekt, hoeft niet bang te zijn voor God. 'Hij, de gekruisigde, is opgewekt uit de dood.' Met nadruk zegt de engel dit: 'De gekruisigde is opgewekt!' Het is niet alleen een verwijzing naar de harde realiteit van Goede Vrijdag. De pijn en de marteldood van Jezus aan het kruis. Het is ook een verwijzing naar wat zijn kruisdood betekent: vergeving van de zonden, herstel van Gods recht, verzoening met God. De gekruisigde is opgewekt. Je kunt

Pasen niet begrijpen en niet vieren als je Goede Vrijdag niet hebt meebeleefd. De blijdschap van Pasen is niet zonder de strijd van het kruis.

Andersom is het net zo: wie Jezus ziet lijden en weet dat Hij het voor ons deed, die mag ook Pasen vieren. Als je je kleinheid, viesheid en kortzichtigheid beseft en bij Jezus brengt, weet dan dat Hij dat aan het kruis heeft genageld. En dat jouw Pasen ook betekent dat je een nieuw leven ontvangt. Bevrijd van de zonde, vrede in je hart en blijdschap in de wereld. Want het is goed tussen God en jou. Die diepe menselijke angst voor God verkleurt tot een diep christelijk respect voor God, vol vertrouwen en liefde. Ook dat is Pasen! Jezus, de gekruisigde is opgewekt. Zijn offer is aanvaard. Zijn betaling geaccepteerd. Zijn overwinning erkent. En daarmee die van iedereen die Hem zoekt. Die zich aan Hem verbindt, het van Hem verwacht. Wees daarom niet bang, maar leef voor God! Accepteer dat je zonden vergeven zijn. Geniet ervan dat je een zoon of dochter van God bent. Zo wordt jij op jouw manier drager van zijn glorie.

#5

'Wees niet bang'. Ik haal nog een derde invulling van deze bemoediging naar voren. Zowel de engel als Jezus verbinden aan deze bemoediging een concrete opdracht voor de vrouwen: 'Ga naar de leerlingen – 'mijn broeders', zegt Jezus – vertel ze dat ze naar Galilea moeten gaan, waar ze mij zullen zien.' Die aansporing om in beweging te komen, wordt later verbreed. Naar de apostelen. Naar alle christenen. Om te vertellen dat Jezus de dood heeft overwonnen. Dat Hij de weg naar God heeft geopend.

Het 'wees niet bang' op de Paasmorgen betekent dus niet alleen een ongelooflijke bevrijding en een diepe geruststelling. Maar geeft ook direct een krachtige aansporing om in beweging te komen. Waren de vrouwen bang voor de mensen? Voor de leiders? Waren ze onzeker over wat te doen en hoe dat op de beste manier aan te pakken? Of hoe ze het zo moesten vertellen dat het anderen zou overtuigen? Waren ze bang voor hoe het verder zou gaan, nu de mensen zo duidelijk hadden laten merken dat ze Jezus niet moesten? Bang voor de haat, de tegenwerking, de framing, de spot? Bang dat familie of vrienden het gek zouden vinden?

Angst voor wat mensen vinden. Angst om buitengesloten te worden, of gepest. Of angst om je te binden aan iets wat je niet kunt overzien. Het is zo menselijk. We kunnen er allemaal wel iets over vertellen. Dat je dingen zei waar je eigenlijk niet achter stond. Of juist dingen niet zei, die je eigenlijk wel had moeten zeggen. Dat je wegkeek van onrecht, niet in actie kwam voor een ander. Dat je voor vrienden, klasgenoten, burens en familieleden maar niet teveel zegt over je geloof in Jezus. Want stel je voor dat...

'Wees niet bang, maar kom in beweging. Doe wat Ik je te doen geef. Zeg wat Ik je te zeggen geef. Ga naar waar ik je stuur.' Dat hoor ik ook in de Paasgroet van de engel en van Jezus. De Paasgroet voor ons vandaag. Voor iedereen is dat anders. Sommigen zullen actief evangeliseren. Anderen getuigen van hun vertrouwen. Weer anderen zetten een extra stapje om een ander te helpen. Wees niet bang voor de mensen. Wees niet bang voor de wereld. Wees niet onzeker of je het wel goed doet of niet. Maar leef in het licht van Pasen. Blijf niet zitten waar je zit. Blijf niet vastzitten in verkeerde patronen. Neem geen genoegen met halfzachte praktijken waar je eigenlijk niet tevreden over bent. Pasen zet daar een streep door. Stap uit de schaduw en leef in het licht. Laat Pasen ook praktisch een nieuw leven betekenen.

#6

Wees niet bang! Van alle kanten laat God het horen,
Juist ook op de Paasmorgen.
En daarom ook vandaag.
Alle dagen die de Heer geeft.
Want Pasen heeft alles omgedraaid.

Wees niet bang, want de Heer leeft! De dood is overwonnen.
Laat angst voor de dood je niet langer beheersen.

Wees niet bang voor God. Want de gekruisigde is opgewekt.
Zoek Jezus en ontvang zijn vrijheid, vrede en vreugde.

Wees niet bang voor de wereld. Want de toekomst is aan God.
Laat je niet tegenhouden door mensen of omstandigheden.
Maar kom in beweging voor de missie van Jezus.

Wees niet bang.
Het is Pasen.
Jezus leeft.
Halleluja!

Amen